

ASPECTE ANALITICE ȘI DE PERSPECTIVĂ ALE GIMNASTICII ARTISTICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Buftea Victor¹,

¹*Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău*

Rezumat. În acest articol sunt descrise un șir de constatări ale situației în care se află la momentul actual gimnastica artistică în Republica Moldova. Sunt expuse rezultatele chestionării sociologice a specialiștilor în domeniu din republică și unele date statistice referitoare la distribuirea sportivilor pe probe de sport. În vederea ameliorării situației existente, sunt scoase în evidență oportunitățile care pot determina esența schimbărilor eficiente, bazate pe funcționarea sistemului de principii, politici și alte elemente structurale și organizaționale menite să îmbunătățească ”industria” pregătirii sportivilor în gimnastica artistică de performanță în Republica Moldova.

Cuvinte-cheie: gimnastică artistică, analiză, determinare a situației, direcții de ameliorare, principii, elemente structurale, politici de dezvoltare.

Strategia dezvoltării culturii fizice și sportului în Republica Moldova pentru perioada 2013-2020 stabilește direcțiile și metodologia de asigurare, promovare și de creare a unor factori motivaționali noi pentru practicarea sistematică a exercițiilor fizice, în vederea sporirii sănătății populației și a creșterii competitivității sportivilor în toate probele practicate pe teritoriul țării [5, 6]. Totodată, făcând o analiză a sistemului național de funcționare a culturii fizice și sportului în Republica Moldova, se constată că pregătirea sportivilor la etapa actuală întâlnește un șir de neconformități, îndeosebi:

- asigurarea foarte slabă a laturii tehnico-materiale și financiare a activității sportive;
- scăderea esențială a populației (a copiilor) ca rezultat al crizei demografice, ceea ce a provocat și continuă să provoace dificultăți procesului de selecție și pregătire a sportivilor de perspectivă;
- lipsa unui sistem de pregătire în masă a copiilor cu elemente specifice probelor olimpice

de sport;

- reducerea considerabilă a stării de sănătate a copiilor și tinerilor, iar ca urmare scăderea numărului de persoane capabile să suporte eforturi însemnate ale exercițiilor fizice și să atingă rezultate înalte în diferite probe olimpice de sport.

Atât acești factori, cât și alții, de asemenea importanți, determină nivelul insuficient al concurenței sportivilor în competițiile internaționale de anvergură.

Gimnastica artistică în Republica Moldova se află printre sporturile/probele care, de asemenea, au suferit schimbări atât în ceea ce privește statutul, cât și alte criterii, pierzându-și corelația strânsă cu sistemul unificator de pregătire a sportivilor, și, în consecință, cu planul calendaristic competițional internațional.

Trebuie menționat faptul că această probă este deosebit de complexă ca structură și conținut [1, 2, 4, 5], iar pentru a obține rezultate semnificative la nivelul măiestriei sportive superioare este necesară o perioadă îndelungată (de 10-12 ani) de antrenament sportiv specializat intensiv. Totodată, în practică se constată că o bună parte dintre copiii care vor să facă sport se înscriu la probele de lupte orientale (47,8%), jocuri sportive (24,3%), dansuri sportive (14,1%), alte probe (10,4%) și doar 3,4% - la probele de gimnastică (anchetarea s-a efectuat pe un eșantion de 409 persoane, marja de eroare fiind de $\pm 1,7\%$; aceste date coincid cu datele înregistrate la centrul de diagnosticare ”Atletmed” , Chișinău, Republica Moldova.

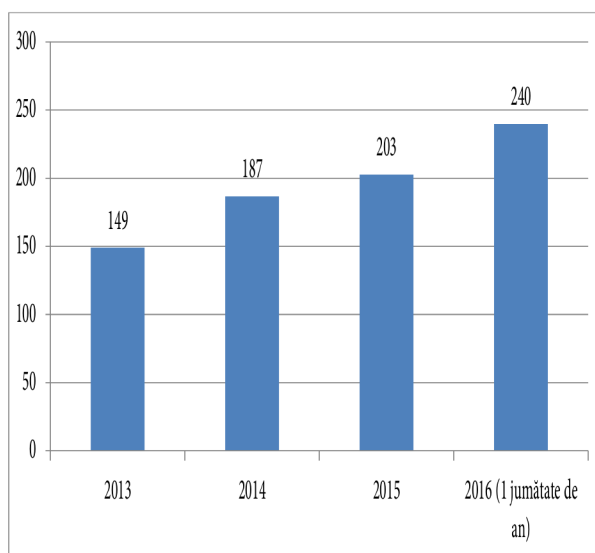
De asemenea, în activitatea practică se consta-

tă și o altă situație: dintre cei 323 de specialiști ai domeniului educației fizice și sportului interogați în cadrul Seminarului Național Instructiv-Metodic "Reconceptualizarea sportului ca factor asanativ al populației Republicii Moldova", desfășurat la 17-20 decembrie 2015 (Vadul lui Vodă), majoritatea (98,2%) susțin că sălile de sport ale instituțiilor pe care le reprezintă (din toate centrele preuniversitare din Republică) nu sunt dotate cu aparate speciale ale poliathlonului de concurs la gimnastică. În câteva cazuri se constată (1,8%) că în sălile de sport există unele aparate,

acestea fiind însă învechite.

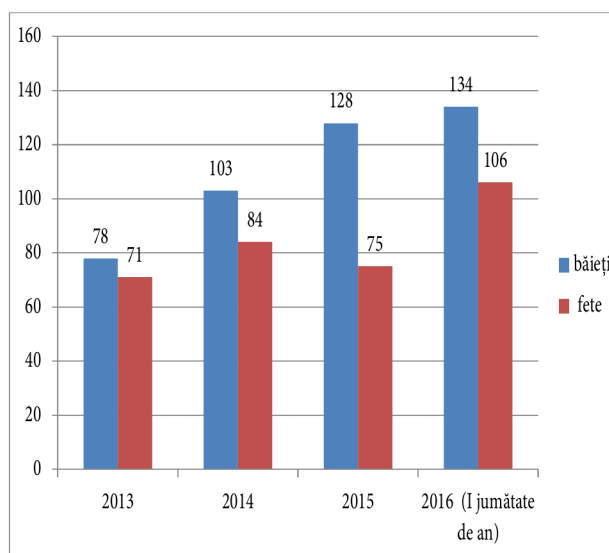
La rândul lor, nici școlile sportive specializate pentru copii și tineret (patru la număr) nu sunt înzestrate cu aparate moderne, iar cele existente nu oferă posibilitatea însușirii tehnicii elementelor cu grad înalt de dificultate, așa cum prevede regulamentul competițional al Federației Internaționale de Gimnastică și al Uniunii Europene de Gimnastică.

Trebuie amintit faptul că, în comparație cu anii precedenți, a crescut totuși numărul doritorilor de a practica proba de gimnastică artistică.

Notă: 2013 = 149 (78 băieți, 71 fete)

2015 = 203 (128 băieți, 75 fete)

2014 = 187 (103 băieți, 84 fete)

2016 = 240 (134 băieți, 106 fete)

Fig.1. Date statistice privind numărul sportivilor înregistrați la proba „Gimnastica artistică” în Republica Moldova în ultimii 4 ani.

Datele statistice arată că în ultimul timp apare tendința de creștere a numărului doritorilor de a practica gimnastica artistică atât în rândul băieților, cât și al fetelor, însă aceste cifre nu sunt constante, deoarece unii copii practică antrenamentele câteva luni, după care optează pentru alte probe de sport ori abandonează procesul de antrenament din motive personale. În plus, pentru grupele comerciale de începători sunt prevăzute doar câte trei antrenamente pe săptămână, ceea ce constituie a patra parte din timpul necesar unui proces efici-

ent de pregătire. Aici suferă și sistemul de selecție sportivă a copiilor, deoarece cea mai mare parte a celor înscriși nu se orientează spre un proces multianual de pregătire și nu întrunesc cerințele de selecție sportivă pentru etapă ulterioară.

Analizând practica școlilor străine de gimnastică (Ucraina, Rusia, România, Georgia, Belarus, Estonia, Franța, Spania și altele), se constată că aceasta are loc folosind cele trei niveluri ale sistemului de selecție și orientare sportivă: pregătirea, selecția și orientarea rezervelor de la periferii, a re-

zervelor apropiate și a echipelor la nivel de lot național. Fiecare dintre aceste niveluri are la bază un proces multianual de pregătire. Pînă la urmă, activitatea instructională a acestor structuri devine organic legată de sistemul pregătirii multianuale, de aceea numărul tinerilor sportivi care în permanență sunt atrași în acest sistem de pregătire este în măsură să asigure formarea unui contingent bine pregătit de sportivi, în scopul completării echipelor la nivel de lot național, capabili să participe cu succes la competiții de orice anvergură.

În pofida tuturor acestor neconformități și neîmpliniri, gimnastica artistică în Republica Moldova continuă să ”supraviețuiască” datorită entuziasmului sporit al unui grup mic de antrenori și specialiști care se străduiesc ca Republica Moldova să nu ”piardă” contactul cu ”lumea exterioară” a gimnasticii.

În acest scop, se impun și un șir de alte abordări de ameliorare a situației, precum sunt studiul aspectelor teoretico-conceptuale și metodologico-practice, în scopul redirectionării acestei probe pe făgașul dezvoltării coerente, cît mai operative și mai raționale.

Este evident faptul că la baza acestei ”redirecționări” se poate plasa însuși sistemul tehnologic de planificare a activităților de antrenament și de control ale acestor activități.

Mecanismul de planificare-control trebuie să contureze întreg demersul instructional și de antrenament anume conform principiilor fundamentale care descriu ansamblul de concepte, teorii și idei în sensul prognozării, planificării, prevenirii, organizării, desfășurării, analizei, aprecierii și evaluării, în vederea bunei participări la competiții a sportivilor la orice etapă de pregătire.

În această ordine de idei, spectrul de activități trebuie să prevadă elementele structurale și de conținut, pentru obținerea unui nivel înalt al măiestriei sportivilor în gimnastica artistică, și să fie axat pe:

- a) principii fundamentale de organizare și funcționare a activității de antrenament pe baza prevederilor strategice de dezvoltare, educare și antrenament, și anume:
- principiul caracterului științific de organizare și desfășurare a procesului de antrenament, punînd în practică legități fundamentale de dezvoltare și educare multiaspectuală a sportivului (rezultate ale studiului pregătirii de pe pozițiile științei pedagogiei sportive, ale aspectelor anatomo-fiziologice și biologice, ale biomecanicii, psihologiei și ale altor științe care, în mod direct ori tangențial, contribuie la eficientizarea sistemului de pregătire, precum sunt și științele despre legitățile operaționale ale procesului de antrenament privind studiul conținutului și formelor pregătirii fizice, tehnice etc.);
  - principiul propagării și al aplicării unor rezultate obținute în urma cercetărilor științifice pentru soluționarea problemelor apărute la instruirea sportivului;
  - principiul relevanței, conform căruia activitățile intensive de antrenament să fie ajustate la posibilitățile și capacitățile subiecților încadrați în acest proces;
  - principiul respectării dreptului la gîndire și opinie al fiecărui participant la procesul de pregătire (în procesul de antrenament) în limitele interdependenței cerințelor față de acest proces;
  - principiul calității, conform căruia activitățile de pregătire a sportivilor se raportează la anumite standarde de referință, caracteristici-model sau etalon, alături de sporirea eficacității activității practice;
  - principiul transparenței și al participării cu responsabilitate a tuturor membrilor procesului de antrenament la toate activitățile de pregătire a sportivului;
  - principiul promovării eficiente a sportivilor

de la o etapă de pregătire la alta, precum și respectarea riguroasă a altor principii, cum sunt: principiul unității și integrității, principiul activizării, accesibilității, individualizării, intuitivității, sistematizării, succesivității, progresării, continuității etc.

b) elemente structurale organizatorice (de capacitate administrativ-managerială eficientă), care să asigure o funcționare calitativă și cantitativă a procesului de pregătire multianuală a sportivilor:

- stabilirea unui profesionalism înalt al corpului profesoral de antrenori și specialiști, cu viziuni clare asupra misiunii pe care pretind să o realizeze;
  - stabilirea comisiilor de asigurare a calității privind activitatea antrenorilor și procesul de antrenament al sportivilor;
  - instituirea laboratoarelor științifico-metodice și stabilirea relațiilor de funcționare a acestor laboratoare în vederea integrării eforturilor destinate pregătirii multiaspectuale a sportivilor;
  - extinderea cluburilor, școlilor, secțiilor care cuprind probe ale gimnasticii pe întreg teritoriul Republicii Moldova, îndeosebi în municipii și centrele raionale;
  - completarea echipelor serviciilor auxiliare formate din persoane ce oferă diverse servicii: profesionale (antrenori secunzi, coregrafi, acompaniatori, psihologi etc.); medicale (dietologi, nutriționiști, medici traumatologi, kinetoterapeuți etc.); psihologi, servicii de logistică (spații, transport, inventar, materiale);
  - asigurarea bazei tehnico-materiale (săli, vestiare, încăperi de relaxare, săli de forță, inventar specializat, aparataj tehnic, inventar sportiv standard, echipament etc.).
- c) politici de dezvoltare a gimnasticii pe domenii:
- asigurarea funcționalității școlilor specializate cu materiale documentare necesare: calen-

dare competiționale ale Federației Internaționale de Gimnastică și ale Uniunii Europene de Gimnastică, cu regulamente ale competițiilor de anvergură (campionate europene, mondiale, Jocuri Olimpice); cu planuri multianuale de pregătire pe cicluri (macrocicluri, mezocicluri, microcicluri); cu materiale și acte reglatoare pentru organizarea eficientă a procesului de antrenament; cu proiecte, fișe și elaborări pentru fiecare ședință ori lecție ordinară de antrenament;

- crearea condițiilor de formare profesională continuă și prin schimb de experiență a specialiștilor-antrenori, în vederea sporirii pregătirii și perfecționării nivelului profesional înalt conform cerințelor actuale înaintate de standardele prevăzute ale profesiogramei specialistului în domeniul gimnasticii;
- libertatea spiritului profesional în contextul creșterii permanente a calității procesului de antrenament prin combinarea tehnologiilor și metodologiilor coerente de pregătire a gimnaștilor (celor mai euristice metode ori mai eficiente abordări de probleme ale procesului de antrenament);
- flexibilitatea gradului de complexitate privind antrenarea sportivilor printr-un studiu integrat și corelația strânsă dintre obiecte și discipline, precum și cooperarea, în funcție de necesități, cu alte științe (centre, instituții, laboratoare ori unități similare);
- concordanța exigențelor reale privind generarea nivelurilor de pregătire sportivă prin consolidarea instruirii și a educației sportivilor, cooperarea interdisciplinară, formarea ansamblului de competențe pentru sporirea măiestriei tehnice, educarea spiritului critic, valorificarea maximală a operativității;
- modernizarea conținuturilor de antrenament și de organizare rațională a unei munci practice eficiente, în vederea transmiterii cunoș-

tințelor de către antrenor sportivilor săi, prin desfășurarea unui proces activ, inovațional și creativ.

La cele expuse mai sus, putem adăuga că ”industria” pregătirii gimnaștilor în Republica Moldova trebuie să constituie un sistem dinamic și extensiv prin stabilirea relațiilor de cooperare cu instituțiile preșcolare, preuniversitare, cu federațiile de profil atât din țară, cât și de peste hotare, în vederea trasării unei tendințe de parteneriat, a unei conexiuni logice de obținere a unor potenți-

ali pretendenți, pentru a-i pregăti la un nivel înalt de măiestrie, pentru misiunea comună de pregătire centralizată a viitorilor campioni olimpici.

Astfel, ținând cont și de perioada de restructurare în care se află învățământul și educația în Republica Moldova, valorile descrise mai sus pot sta la baza trasării direcțiilor prioritare de dezvoltare de lungă durată a gimnasticii, contribuind în mod direct la realizarea scopului și obiectivelor pregătirii gimnaștilor de calificare sportivă înaltă.

Referințe bibliografice:

1. Bufta V. (2002) Bazele instruirii exercițiilor de gimnastică. Chișinău: INEFS. 68 p.
2. Daniel G. (2005) Teoria antrenamentului sportiv. București. 132 p.
3. Grimalschi T., Filipenco E. (2015) Gimnastica artistică. Chișinău: USEFS. 25 p.
4. Nanu L. (2008) Elaborarea conținuturilor pregătirii fizice și tehnice a gimnastelor de 11 – 12 ani în cadrul antrenamentului sportiv. Autoreferat al tezei de doctor. Chișinău. 31 p.
5. Probleme acmeologice în domeniul culturii fizice. Chișinău: Valinex. 2015. 119 p.
6. Strategia de dezvoltare a culturii fizice și sportului în Republica Moldova 2013 – 2020. Chișinău. 2013. 150 p.